

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 269/07-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. L. B., H., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 50 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 T 9/00 zo 17. februára 2004, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 To 15/2004 z 12. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2007 doručená sťažnosť M. K., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 50

ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 T 9/00 zo 17. februára 2004, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 To 15/2004 z 12. októbra 2006. Sťažnosť sťažovateľa bola doplnená podaním z 12. júna 2007, ako aj podaním jeho právneho zástupcu z 3. júla 2007.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 T 9/00 zo 17. februára 2004 bol uznaný za vinného z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. a), b) a c) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“), trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona, trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona vo vzťahu k § 234 ods. 3 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona a z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. a) a b) a ods. 3 Trestného zákona. Týmto rozsudkom bol sťažovateľovi uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov so zaradením do III. nápravno výchovnej skupiny, ako aj povinnosťou nahradiť poškodeným spôsobenú škodu.

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku 17. mája 2004 odvolanie, v ktorom poukázal predovšetkým na skutočnosť, že senát krajského súdu rozhodujúci v jeho veci bol podľa neho zaujatý, a preto pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy dôkazy v prospech sťažovateľa a ostatných obžalovaných, odmietol prijať „všetky argumenty v prospech obhajoby dokonca aj tie ktoré predkladali vyšetrovatelia a čo je zrejmé aj zo spisu a ktoré dokazovali nevinu niektorých spoluobžalovaných“. V rámci svojho odvolania sťažovateľ taktiež poukázal na skutočnosť, že predsedníčka senátu krajského súdu je v predmetnej veci zaujatá, pretože Okresný súd Michalovce vedie pod sp. zn. 10 C 85/2003 konanie o jeho návrhu na začatie konania o ochrane osobnosti smerujúce proti nej.

Najvyšší súd o sťažovateľovom odvolaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 To 15/2004 z 12. októbra 2006 tak, že ho zamietol. Rozsudok najvyššieho súdu bol jeho právnenému zástupcovi doručený 2. apríla 2007.

Sťažovateľ namietal, že najvyšší súd sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia jeho v odvolaní namietanou zaujatosťou predsedníčky senátu krajského súdu vôbec nezaoberal. Napriek tomu, že rozsudok v predmetnej veci je podľa sťažovateľa rozsiahly, «okrem výrokovej časti odôvodnenie vlastne nie je odôvodnením rozsudku, ale vlastne opísaním obhajoby a námietok mojich i ostatných odsúdených. Samotné odôvodnenie v tom zmysle ako to ustanovuje § 168 Tr. por. t. j. stručne a presvedčivé vysvetlenie každého výroku rozsudku, aby rozhodnutie súdu bolo preskúmateľné v podstate ani rozsudok neobsahuje. Totiž na str. 24 až 28 sa súd odvoláva v podstate na „usvedčujúci dôkaz“ - výpoveď svedka..., ale v podstate nereaguje na množstvo mojich logických námietok uvedených v písomnom odvolaní zo dňa 17. 5. 2004. Napr. len na tú skutočnosť, že..., ktorý mal byť pri konaní popísanom v skutku 1 sám, oznámil, že pri ďalších konaniach (skutok 2 a 3) prítomný nebol, no napriek tomu situáciu popisuje ako osobnú skúsenosť, aj keď je zrejmé, že sa jedná o sprostredkovanú informáciu a to zo strany polície, no napriek tomu NS SR absolútne toto neberie do úvahy a operuje týmto ako priamym dôkazom.

Dalo by sa povedať, že súd nijakým spôsobom alebo v podstate nijakým spôsobom nereaguje na moje logické námietky týkajúce sa rozporov v mieste a čase (napr. nemožnosť použitia niektorého motorového vozidla v čase označenom políciou, keď toto bolo už dávno havarované). Napriek zrejmej nevierohodnosti výpovedí... súd konštatuje, že títo usvedčujú mňa i ostatných odsúdených a absolútne sa nevyrovnáva s rozporami v ich výpovediach s objektívnou nemožnosťou dosvedčiť niektoré skutočnosti a napriek tomu našu obranu vydáva za účelovú. Ďalšia časť rozsudku str. 29 až 30 obsahujú dôvody správnosti použitia jednotlivých noviel zákona a záver rozsudku (str. 31 až 33) odôvodnenie uložených trestov a povinností nahradiť škodu. V podstate sa teda dá konštatovať, že vyhotovená písomnosť nenesie znaky, ktoré sú v základe uvedené v § 168 Tr. por.».

Sťažovateľ v predmetnom konaní „v lete 2002“ podaním adresovaným predsedovi najvyššieho súdu namietal neobjektívnosť sudcu najvyššieho súdu, ktorý predsedal senátu pri rozhodovaní o jeho odvolaní. Uvedený sudca najvyššieho súdu však bol ponechaný ako predseda senátu pri rozhodovaní v jeho veci, a to aj napriek tomu, že ústavný súd „v júni 2002“ vydal nález vo veci jeho spoluodsúdeného Mgr. M. Ž., v ktorom vyslovil,

že postup tohto sudcu pri rozhodovaní o predĺžovaní väzby bol nezákonný. Uvedeným postupom najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

V predmetnom konaní došlo podľa sťažovateľa aj k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru tým, že zákonný sudca nevyhovel „legálnej požiadavke“ jeho právneho zástupcu o odročenie pojednávania, ktoré bolo nariadené na 29. jún 2006 za účelom oboznámenia sa so spisovým materiálom a bez jeho vedomia a súhlasu mu pridelený náhradného obhajcu. Sťažovateľa o pridelení náhradného obhajcu v „kritickom čase“ neupovedomil, a preto sa s ním sťažovateľ nemal ani možnosť poradiť. Náhradný obhajca si vzhľadom na to, že bol ustanovený deň pred dňom pojednávania, nemal možnosť preštudovať spisový materiál pre jeho rozsiahlosť do tej miery, aby jeho príprava na pojednávanie bola dostatočná podľa čl. 50 ústavy a podľa čl. 6 dohovoru.

Podľa sťažovateľa v konaní došlo aj porušeniu jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, resp. k porušeniu princípu prezumpcie neviny tým, že najvyšší súd vo svojom rozsudku „nelegálne schvaľuje horšie hodnotenie mojej osoby ako priťažujúcu okolnosť s poznámkou o sklone k páchaniu majetkovej trestnej činnosti aj keď sa na mňa vzťahuje zákonná fikcia neodsúdenia vo vzťahu k rozsudku OS Michalovce vo veci 4 T 416/93“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby rozhodol, že jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a základné práva podľa čl. 50 ods. 3 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva zaručené v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a c) dohovoru boli rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 T 9/00 zo 17. februára 2004 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 15/2004 z 12. októbra 2006 porušené, zrušil uvedené rozhodnutia a vec vrátil na ďalšie konanie, prikázal obnoviť stav pred porušením označených práv a priznal jeho právnomu zástupcovi trovy konania.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 T 9/00 zo 17. februára 2004

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

V prvostupňovom konaní vedenom krajským súdom mal sťažovateľ možnosť dovolávať sa ochrany svojich práv a slobôd v rámci odvolacieho konania na najvyššom súde. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok krajského súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal najvyšší súd, ktorý rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti uvedenému rozsudku. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 15/2004 z 12. októbra 2006

Z argumentácie, ktorou sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil, vyplýva, že k porušeniu jeho práv malo dôjsť tým, že v uvedenej trestnej veci:

- na krajskom súde a najvyššom súde konali a rozhodovali zaujatí sudcovia,

- nebolo vyhovené požiadavke jeho obhajcu o odročenie pojednávania za účelom oboznámenia sa so spisovým materiálom,

- bol mu pridelený náhradný obhajca bez jeho vedomia a v čase krátkom pred nariadeným pojednávaním (len 1 deň), čím nebola zachovaná päťdňová lehota na prípravu obhajoby,

- bol porušený princíp prezumpcie neviny, pretože najvyšší súd zobral do úvahy pri hodnotení osoby sťažovateľa ako prirážajúcu okolnosť aj skutočnosť, že sťažovateľ už bol odsúdený, hoci sa na neho vo vzťahu k uvedenému trestnému činu vzťahuje zákonná fikcia neodsúdenia,

- najvyšší súd nereagoval v odôvodnení svojho rozhodnutia „na množstvo jeho logických námietok“ spochybnujúcich vierohodnosť výpovede svedka.

Podľa § 566 ods. 3 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) dovolanie podľa tohto zákona možno podať len proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), d) a e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,

e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Z uvedeného vyplýva, že v konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojich v sťažnosti označených práv, sa vo vzťahu k jeho námietkam vzťahujúcim sa k jeho právu na nezávislý a nestranný súd (námietky týkajúce sa zaujatosti

sudcov, ktorí rozhodovali v jeho veci), ako aj vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa jeho práva na obhajobu (mať čas potrebný na prípravu obhajoby, ustanovenie náhradného obhajcu aj právo byť prítomný na pojednávaní) za účinný a dostupný prostriedok nápravy väd konania (resp. rozhodnutia), ktorými sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil, považuje dovolanie, v ktorom mohol uplatniť aj svoju argumentáciu uvedenú v sťažnosti a o ktorom je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť najvyšší súd ako súd dovolací. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa porušenia princípu prezumpcie nevinny ústavný súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorej vyslovil, že už z toho dôvodu, že prezumpcia nevinny sa vzťahuje k otázke viny, a nie trestu, nemožno ani z hľadiska čl. 6 ods. 2 dohovoru nič namietat' proti tomu, že súd vzal do úvahy predchádzajúce odsúdenia pri ukladaní trestu (rozsudok Engel et al. v. Holandsko z 8. 6. 1976, A. č. 22, § 90). Z uvedeného vyplýva, že oboznámením sa s trestnou minulosťou sťažovateľa a prihliadnutím k nej pri rozhodovaní o treste sťažovateľa v uvedenom konaní súdy nemohli porušiť právo sťažovateľa zaručené v čl. 6 ods. 2 dohovoru.

Sťažovateľ taktiež namietal, že rozsudok najvyššieho súdu nie je riadne odôvodnený, pretože v ňom najvyšší súd nereaguje na množstvo jeho logickým námietok týkajúcich sa predovšetkým nevierohodnosti výpovedí „usvedčujúceho“ svedka v predmetnom konaní.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01 a I. ÚS 13/00).

Ústava rozdeľuje súdnu moc medzi ústavný súd a všeobecné súdy. Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým orgánom ochrany ústavnosti, zatiaľ čo všeobecné súdy sú nezávislé súdne orgány ochrany zákonnosti, ich právomoc je vymedzená v čl. 142 ods. 1 ústavy. Nie sú v postavení nadriadenosti či podriadenosti, orgány jedného systému nenahradzujú orgány druhého systému v rozhodovacej právomoci v im zverených veciach. Ústavný súd preto nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

V princípe subsidiarity má základ aj rozsah pôsobnosti ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám. Ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96). Inými slovami, neprislúcha mu, aby sa zaoberal posúdením skutkových a právnych omylov, ktorých sa údajne dopustili všeobecné súdy, okrem prípadov a v rozsahu, v ktorom tieto omyly mohli mať za následok porušenie práv a slobôd chránených ústavou alebo dohovorom.

Ústavný súd z rozsudku najvyššieho súdu v tejto veci zistil, že tento sa v rámci svojho rozhodnutia vierohodnosťou výpovede „usvedčujúceho“ svedka dôsledne zaoberal, vyhodnotil jeho výpoveď, pričom dospel k záveru, „že všetky jeho výpovede sa zhodujú v najpodstatnejších okolnostiach tohto skutku, pričom navyše jeho výpoveď korešponduje aj s výpoveďami ďalších spoluobžalovaných... ako aj s výpoveďami svedkov...“. V rámci odôvodnenia poukázal taktiež na objektívne dôkazy, ktoré preukazovali hodnovernosť tohto svedka.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nie je možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu má také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o jeho arbitrárnosti alebo o zjavnej neodôvodnenosti a v konečnom dôsledku o porušení ním označených práv. V rozhodnutí najvyššieho súdu nie sú vnútorné rozpory a pri prijímaní skutkových a právnych záverov

nedošlo k žiadnym zjavným omylom alebo k uvedeniu skutočností, ktoré by boli v zrejmom rozpore s podstatou súdnej ochrany požadovanej v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti (vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa porušenia princípu neviný a práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2007